

עומקא דפרשה

- גדר זכירת עמלק
- הבנת המילים בפר' זכור
- טעמי קביעת הפרשיות
- שער הציון
- מלחמתה של תורה

- גדר חיוב פר' שקלים
- שומע כעונה בזכור ובפרה
- שייכות ד' פרשיות לפורים
- מחייבת עמלק בפר' זכור
- פר' זכור כמנהג אבותיו

פר' פקודי - בעניני ד' פרשיות
בס"ד ערש"ק כ"ח אדר א' תשע"א

גדר חיוב פר' שקלים

הרב דוד הלוי הורביץ

א. בחיוב קריאת פרשת שקלים מבואר ברש"י מגילה כ"ט. דהוא עצמו ההודעה על השקלים, ולפי זה לכאן מי שאינו מחוייב בהבאת השקלים אינו חייב לקרא פרשת שקלים, וא"כ לשיטת דפחות מכן עשרים אינו שוקל, הרי הוא פטור מקריאה זו. (ויש לעיין מי שבשעת ההודעה אינו מחוייב ויהיה מחוייב כשיגיע זמן שקילת השקלים אי מחוייב השתא בקריאה או לא). אלא דבאמת יש לדון אי החיוב בקריאה הוא משום ההודעה וא"כ אין כל דין בעצם לשמוע דהא עיקר ההודעה היא בעצם הקריאה, או נימא דחכמים חייבו גם לשמוע את ההודעה על השקלים דכמו דההודעה על השקלים היתה בכל ישראל והיה ענין שכולם ישמעו את ההודעה, א"כ ה"נ החיוב אינו רק על הקריאה שהיא ההודעה אלא החיוב הוא גם לשמוע את ההודעה. אמנם יש לומר דאף אי החיוב הוא ההודעה על השקלים מ"מ אי אפשר ליפטר משמיעה דהא ס"ס ההודעה בקריאה מתקיימת על ידי שיש כאן משמיע ושומע ע"כ תיקנו כבר שכולם ישמעו את הקריאה, וביותר אפשר דאף אי נימא דעיקר החיוב הוא ההודעה וכמו דנראה ברש"י מ"מ י"ל דהחיוב הוא גם לשמוע משום דע"י השמיעה מתקיים גם קריאה שהיא ההודעה מדין שומע כעונה.

ולפ"ז שפיר יש לומר דבהודעה על השקלים מחוייבים כולם אף מי שאינו שוקל את שקלו דהיינו שאינו בן כ', וע"כ מחוייבים כולם בשמיעת פרשת שקלים.

איברא דיש לדון לפ"ז אי יש חיוב על קטן **מדין חינוך** לשמוע פרשת שקלים דהא כיוון דהקריאה היא משום ההודעה על השקלים והוא גופא עיקר החיוב דקריאת פרשת שקלים, א"כ קטן שאינו מצווה בהודעה ואף מדין חינוך מסתבר שאינו מחוייב להודיע על השקלים, וא"כ לא יהא חייב לשמוע פרשת שקלים, אלא דיש לומר דלאחר התקנה דחז"ל שוב היו זה כמו מצוה דרבנן קבועה לשמוע פרשת שקלים, ואף אי יכריזו ב"ד בכל ישראל להביא את השקלים מ"מ כבר נקבעה התקנה לקרא פרשת שקלים, וא"כ י"ל דמדין מצוה דרבנן הרי הוא מחוייב בחינוך, ולפ"ז א"ש בפשוטו מש"כ לעיל.

איברא דבמשנה ברורה סי' תרפ"ה הוסיף וכו' דאנו קוראים הפרשה משום ונשלמה פרים שפתינו, (ומקור האי סברא היא מהלבוש), ולכאן יש לעיין דהא אמאי הוסיף עוד טעם ולא סגי ליה במה שכו' רש"י והפוסקים דהוא עצמו הודעה על השקלים, ועוד קשיא דעל מה יש כאן שילום שפתיים, דעל ההודעה עצמה לא שייך שילום שפתיים, ועל תשלום השקלים עצמן א"כ אין זה שייך לגוף הדין דמודיעים על השקלים, אלא היה צריך לומר דכיון דבעינן להביא אגדים חדשים א"כ אנו משלמים זה בשפתיים ולא משום ההודעה באחד באדר, וגם דבאמת דמדין שקילת השקלים עצמן הא שפיר הו"ל לקרא זה בניסן דאז מביאים קרבנות מתרומה חדשה, גם דלפי דבריו מי שבאמת אינו מחוייב בהבאת השקלים אינו מחוייב בקריאת הפרשה שהרי אין לו דין ונשלמה פרים שפתינו כיוון שאינו מחוייב כלל.

תשלומין לפר' זכור

כ' המשנ"ב דאם לא קראו הפרשה מענינו של יום אין לה תשלומים לשבת הבאה, ויל"ע בקריאת פרשת זכור אמאי אין לה תקנה לשבת הבאה הא מחוייבים מדאורייתא לזכור מעשה עמלק, רק החיוב פעם בשנה הוא משום דעד שנה לא שוכחים, וא"כ אם עברה השנה הרי מחוייבים מיד לקרא את פרשת זכור, אמנם לפמש"כ המג"א דיוצא יד"ח דאורייתא בקריאת ויבא עמלק בפורים א"כ א"ש דאין מחוייבים לשבת הבאה בקריאה משום דכבר יצאו יד"ח בפורים, אבל המשנ"ב גופיה פליג ע"ז בס"ק ט"ז וא"כ קשה אמאי לא מחוייבים לקרא לשבת הבאה פרשת זכור.

ובאמת יל"ע במי שלא היה בקריאת זכור האם חייב לקרא אח"כ במשך השנה כדי לזכור מעשה עמלק, (ויודע שהח"ס הקפיד בשנה מעוברת לצאת יד"ח בכי תצא' כדי שלא יעבור י"ב חודש), וכן יל"ע בקטן הנעשה בר מצוה אמאי לא מחוייב מיד לקרא פרשת עמלק, א"כ נימא דהוא כבר זוכר משום הקריאה כשהיה בקטנותו, אבל במי שמעולם לא היה בביהכ"נ והשתא מקיים מצוות, או בגר שנתגייר יהא חייב מיד בקריאת מעשה עמלק.

שומע כעונה ונשים בפר' זכור ובפרה

הרב שמוחה הולנדר

כ' הערה"ש בסי' ס"ב דהשש זכירות שנדפסו בסידורים שיש אומרים אותם אחרי התפילה, שהן זכירת יצ"מ ומ"ת וזכירת עמלק והקצפה וזכירת מרים וזכירת שבת, אינו אלא הידור בעלמא דלא מצינו בגמ' ופוסקים חיוב זכירות אלו חוץ מזכירת יצ"מ דהוי חיוב בכל יום, וזכירת עמלק דהוי חיוב מה"ת לקרוא פעם אחת בשנה וזכירת שבת דהוי חיוב בכל שבת בתפלה ובקידוש. עכ"ל. וזה מש"כ בשו"ע תרפ"ה ז' ד"א שפר' זכור חייבים לקרוא מדאורייתא. ואע"פ שהשעה"צ (ה) כותב שלא ברור המקור שצריך להיות בעשרה מה"ת, הא למעשה משמעות השו"ע הוא כמו שמדייק התה"ד בדעת הרא"ש שגם בעשרה הוי מה"ת.

וכבר ידוע הפולמוס אי נשים חייבות בפר' זכור דהחינוך במצוה תר"ג כותב שאע"פ שהוי מ"ע שאין הזמ"ג, נוהג רק בזכרים כי רק להם לעשות מלחמה משא"כ המנ"ח שהק' דהא נשים יוצאות למלחמת מצוה, וגם אם לא, אולי זה רק זכירה מאיזה דין שהוא ולא כדי לצאת למלחמה לקום בעמלק. והלכה למעשה, מצד א' החז"א סובר שהן פטורות, וכך היה המנהג בליטא שאינן הולכות לשמוע וכלשון מרן הגר"ש אלישיב שליט"א ש"אמא שלי לא הלכה", ומצד שני המהר"ל דיסקין והערוך לנר בשם הגר"נ אדלר אחזו שחייבות, וכך היה מורה מרן הגר"מ פיינשטיין לשואליו. [ומה שמדייקים מסתימת המ"ב דלא מביא שהן חייבות, ואפי' מביאים איזה עדות בשם בת הח"ח שהוא לא חייב אותה ללכת, ק' לסמוך ע"ז דהרי בס' המצוות הקצר הוא כותב שמצוה זו נוהגת בין בזכרים ובין בנקבות].

והנה ראיתי שמעירים דלפי השו"ע בסי' קצ"ג סעי' א' דכותב דמי שאינו מבין לשון הקודש אינו יוצא ברהמ"ז בשומע כעונה ה"ה כאן בפר' זכור א"א לצאת אם לא מבינים ולכן צריכים ללמוד עם הנשים הפירוש של פר' זכור אבל חוץ מזה דהמ"ב שם בס"ק ה' כותב דהמנהג הוא לסמוך על דעת הפוסקים שבלה"ק יוצאים גם אם לא מבינים [ורק בשאר לשונות כו"ע מודי דצריכים להבין] וכמו שרואים שאפי' בקידוש שהוי דאורייתא הנשים יוצאות בשמיעה אפי' שלא מבינות הא אמר לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שבפר' זכור ל"צ להבין כל מילה אלא מספיק שמבינים את הענין.

אבל חשבתי לומר דאולי טוב להורות שכל א' יגיד ביחד עם הבע"ק מילה במילה וכמו שמייץ המ"ב שם בברכהמ"ז דיות"ט שיאמרו אחרי המברך והמקדש מילה במילה בלחש דבזה יצאו לכל הפוסקים וכמו שכותב שם בשער הציון אות ג' בשם הפמ"ג דאע"פ דבשמיעה בעינן דווקא שיבינו מ"מ כשמברך בעצמו עדיף טפי. אבל כשהצעת את זה למרן הגר"ש אלישיב ענה לי דהא צריך שיהא מתוך הספר ואלו שקורין בלחש לעצמן לא הוי מתוך הכתב. וזה מה דאיתא בגמ' מגילה דף יח. דמנלן דקוראה מגילה ע"פ לא יצאה דאיתא זכירה זכירה כתי' הכא והימים האלה נזכרים וכת"י התם כתב זאת זכרון בספר מה להלן בספר אף כאן בספר וכמו שמסביר מרן הרב מבריסק בפר' בשלח דיש ב' מצוות בעמלק א. זכור את אשר עשה לך עמלק ב. תמחה את זכר עמלק. וזה מה שנא' בפסוק כתוב זאת זכרון בספר זה המצוה של זכירה שצ"ל מתוך הספר ושים באוזני יהושע היא המצוה של תמחה את זכר עמלק שנמסרה ליהושע בכניסתו לארץ. [ע' בשו"ת בצל החכמה ח"ו סי' מ"ג שמביא דעות אי צריך דווקא ס"ת כשר].

והנה השו"ע מביא שגם פר' פרה הוי מדאורייתא והאחרונים מחפשים מנין זה נלמד [ע' בערוה"ש בזה מדכתי' לחקת עולם יתירה ובדברי יציב שזה מדכתי' פעמיים המילה לאמור] הברכת פרץ כותב שזה מדכתי' למשמרת ושאלתי מרן הגר"ח קניבסקי [במכתב] דלפי הקה"י דמביא מקור לשיטת שזה דאורייתא האם צריכות נשים ללכת לשמוע פר' פרה, וענה לי דאביו לא התכוון לפסוק שזה מה"ת אלא רצה רק להביא מקור מפסוק לפי אותם דיעות. ע"כ. ולמעשה הגר"מ שטרנבוך כותב (במועדים וזמנים ח"ו) דאפי' לשי' שפר' פרה דאורייתא עדיין אין ענין לחייב נשים כיון דלא הוי חיוב על כל יחיד כמו במלחמת עמלק.

ענין ד' פרשיות לפורים

הרב נפלי

פרשת שקלים

תנן מגילה כט. ר"ח אדר שחל להיות בשבת **קורין בפרשת שקלים**. ובירושלמי (ג,ד) צפה הקב"ה שהמן הרשע עתיד לשקול כספו על ישראל, **אמר מוטב שיקדום כספן של בני לכספו של אותו רשע, לפיכך מקדימין וקורין בפרשת שקלים**. ע"כ. וצ"ב וכי יש זכות להמן בשקליו, שצריך זכות דקריאת פרשת שקלים לבטלה.

ויל, הדנה אמרו חז"ל [הובא בהקדמת האבן צור] בין יצר טוב ובין יצר הרע מתגדלים מתוך שמחה. ע"כ. **א"כ יש הנהגה רוחנית שהתלהבות הלב מגדלת ומגבירה את הכוחות העליונים דקדושה, ולהבדיל דסט"א.**

ומכיון שהמן שקל על ישראל במינול מחדת לבו, המעיד על התלהבותו לטומאה, הוא חיזק בזה את כח הסט"א, ולכן **ישראל מקדימין וקורין בפרשת שקלים, שבעת הקריאה שמוכנים למסור למצות ה' את ממונם החביב [ויש שחביב עליהם מגופם], המעיד על התלהבות לבם לצד הקדושה, נותנים עוז לצד הקדושה למלחמתו בסט"א מדור דור.**

פרשת זכור

שם. **בשניה זכור**. ובגמ' דף ל. רב אמר [צריך להקדימה לפורים] **כי היכי דלא תקדום עשיה [מצוות פורים] לזכירה [דזכור]**. כ"ה גירסת רש"י.

והגר"א [או"ח תרפ"ח סק"א] גרס: **כי היכי דתקדום זכירה לעשיה**. ע"כ.

ועיין ירושלמי (ג,ד): אמר רב"ר והימים האלה נזכרים ונעשים, **שתהא הזכרתן קודם לעשייתן**. ע"כ.

פרשת פרה

שם. **בשלישית פרה אדומה**. ובירושלמי (ג,ד) **אין מפסיקין בין פורים לפרה**.

י"ל הקשר בין פורים לפרה, דמחיית המן הוא תיקון חטא אדה"ר, וכמש"כ הגר"א (באגדת סבא דבי אתונא, ד"ה זקפא) דהמן הוא הטומאה שנוצרה בחטא אדה"ר, וכדבחולין קלט: המן מן התורה מניין, שנאמר 'המן העץ, והתיקון, שתלוהו' על עץ, על סיבת עץ הדעת. וכן לעת"ל יתלוהו שוב על העץ (הגר"א אסתר בפ"י הרמז) דאז יתקון בשלמות חטא אדה"ר.

ופרה היא ג"כ תיקון לחטא אדה"ר, שכל מעשיה כנגד העגל [ולהארצה"ח (ג,ד) קריאתה לקיום מצות זכירת העגל]. והעגל הוא הזוהמא דחטא אדה"ר שפקעה לגמרי במעמד הר סיני וחזרה בעמשה העגל, כמש"כ הרמח"ל במאמר האגולה.

פרשת החודש

שם. **ברביעית החדש הזה לכם**. ופירש"י ששם פרשת הפסח. וקשה שיקראוהו בניסן, ולמה מקדימין לקרותו באדר.

ויל' עפ"ימד"א במגילה ו: דקורין המגילה באדר שני שסמוך לניסן, למיסמך גאולה לגאולה (פורים לפסח. רש"י). וכן כאן **כשקוראים פרשה דפסח בחודש דפורים, מחברים שני הגאולות**. וכן לאידך גיסא, בניסן היה ההכנה לפורים, שהמן הפיל הפור בניסן [אסתר ג,ז].

מחיית עמלק ע"י קריאת זכור

הרב יהושע ברוק

המ"א בר"ס תרפ"ה הביא את שי' תרוה"ד בשם הרא"ש במגילה שפר' זכור מדאורייתא ולכן צריך להיזהר בה יותר ממקרא מגילה בזמנה אלא שהעולם לא נזהרים בזה, וכ' המג"א ליישב את מנהג העולם דלא מצינו בתורה חיוב מפורש לקרוא זכור דווקא בשבת הסמוכה לפורים, אלא תקנ"ח היא כיון ששכיחי רבים בביהכ"ס סמוך לפורים, לכן תיקנו שיקראו פר' זכור כדי לסמוך מעשה עמלק למעשה המן, ומסיים המ"א וא"כ כששמעו בפורים קריאת יובא עמלק (בפר' בשלח) נמי זכר מעשה עמלק ויוצא ידי חובתו עכ"ל. והמשנ"ב בסי' תרפ"ה סקט"ו הוסיף דכיון דקיי"ל דמצוות צריכות כוונה יצטרך לכיון לצאת יד"ח זכירת מעשה עמלק ומחייתו.

ואח"כ הקשה עליו דלכאורה ב' הפרשיות אינם דומות דבפר' זכור מתואר כל מה שעשה עמלק והחיוב המפורש למחותו, משא"כ בפר' יובא עמלק דהוא סיפור המעשה ולא מוזכרת המצוה למחות, וא"כ היאך יוצא כששומע פר' זו בפורים. והנה בחכמת שלמה על השו"ע שם הביא בשם חכ"א שהקשה על המג"א ממגילה ל. אליבא דרב כשחל פורים בע"ש מקדימים פר' זכור כי היכי שלא תקדם זכירה לעשייה ולפי דבריו א"צ להקדים דהא אתיין בהדי הדדי, דהרי יכול לצאת יד"ח כששומע ע"י יובא עמלק. ותיירץ שמהתורה אכן החיוב הוא לזכור את מעשה עמלק אבל די במה שמזכיר גוף המעשה דהיינו פר' יובא עמלק, מיהו רבנן תיקנו לקרוא גם את פרשת מחיית עמלק שמפורש בה זכירת מעשה עמלק בקום עשה ולא רק בזכרון גרידא. וכמו שתיקנו לקרוא פר' שקלים והחודש תיקנו ג"כ פר' זכור. ולפי"ז א"ש מה שכי' המ"א דכיון שחיוב קריאת פר' זכור הוא מדרבנן מובן מדוע העולם על פי נהרין בזה כי אין חיובו מהתורה, אבל לדידן שהזכירה היא לא בפר' יובא עמלק אלא בפר' זכור אתי שפיר מ"ט מקדימים כדי שלא תקדים זכירה דרבנן לעשייה דרבנן ואילו היו קוראים יובא עמלק א"יז אותו דבר דישי כאן זכירה דאורייתא ועשייה דרבנן וע"כ מקדימים כדי שלא תקדם זכירה דרבנן לעשייה דרבנן.

ועפ"י יש ליישב קושיית המשנ"ב דלעיל, דאמ"נ מהתורה היה די בזה דאמנם ב' עניינים הם, אך כיון שהחיוב הוא לזכור מעשה עמלק היה די במה שנקרא פר' יובא עמלק כדי לזכור את המעשה, ורבנן תיקנו לקרוא פר' זכור שבה עיקר המצווה של מחיית עמלק לדורות ואז א"צ לצאת יד"ח בקריאה של פורים דכבר קיים המצוה, וכל דבריו הם רק לפי חיובא דמעיקרא וכמ"ש החכמ"ש דלדידן ליכא לתקנה זו.

הרב זיו שצ'לקה

כתבו פוסקי זמננו שבקריאת פרשת זכור יש להקפיד לכתחילה שכל אחד ישמע כמנהג אבותיו אולם בדיעבד יוצא אף אם שמע בהברה אחרת [עיין הליכות שלמה (יח-א) מוע"ז (קע-א)] ובאור דבריהם הוא שאנו חוששים לשיטות שבפרשת זכור בעיני קריאה מס"ת מדאורייתא (עיין תרוה"ד-קח וכ"פ השו"ע קמ"ב) ולכן צריך לקרוא דוקא בלשון הקודש (עיין פנ"י מגילה יז) וממילא כל אחד ינהג כמנהג אבותיו שמחזיק שהוא הנכון ביותר והוא לשון הקודש.

ולענין ידעבד הדבר פשוט שיוציאים ידי חובה כיוון שהלשון זהה אצל כולם אלא שיש הבדלים בהברות ובה מפורש בשו"ת מהרי"ט (אה"ז טז) ובשו"ת הרדב"ז (ח"א-שצד) שלשון הקודש משובשת (דהיינו שאינו הוגה את האותיות כתיקנן) חשיב לשוה"ק, ולכן יבם שאינו יודע לחתוך ולהגות האותיות כראוי יכול לחלוץ ואעפ"י שבחליצה בעיני לשוה"ק לעיכובא כדאיאת בסוטה (לב), וכן כהן עילג יכול לישא כפיו אעפ"י שבנשיאת כפיים בעיני לשוה"ק לעיכובא כדאיאת בסוטה (שם) כיוון שניכר מלשונו שזו לשון הקודש שפיר דמי (וכן הוכיח האגר"מ או"ח ג ס"ה ע"ש)

והנה יש לעיין מדוע לכתחילה ראוי שכל אחד ישמע כמנהג אבותיו, וכוונתי שהיה לית מאן דפליג שבין קריאת בני אשכנז ובין קריאת בני ספרד אינה קריאה בלשון הקודש כתיקנה כיוון שאין אנו בקיאים בהבדלים בין האותיות (כגון ת - ו - ט - ח - כ - ו עוד) ובין האותיות הדגושות לשאינן דגושות וכן בניקוד כגון שורוק וקובוץ וכי' כמ"ש הערוה"ש (סב-ב) והיעב"ץ (סולס בית אל א) ומרן הקה"י בקריינא דאגרתא (ח"א-קלח) ואם כן ע"כ שאנו סומכים על המהרי"ט והרדב"ז (הנ"ל) שכיוון שזה ולשונו אצ"פ שהוא משובש חשיב שפיר לשוה"ק, ומדוע א"כ יש עדיפות ללשון אשכנז על לשון ספרד או להפך, הרי שתי הלשונוק הינן לשוה"ק משובשת ולכאורה אין עדיפות באיזו לשון ישמע את פרשת זכור כיוון שסו"ס לא ישמע לשוה"ק כתיקנה.

והנה אצל התימנים הקריאה מדוקדקת בחילוקי הדקדוקים כמו שכתב בשו"ת תשובות והנהגות ח"ב-נח (ועיין בקריינא דאגרתא) ואפשר שראוי לשמוע קריאה בנוסח תימן כיוון שאפשר שהיא לשוה"ק האמיתית וכן כתב בהלכות חג בחג (פ"ג-ו הערה פט שיש מקום גדול להדר ולשמוע שוב קריאה בס"ת ותימני שיש לה מסורת מקובלת על השינויים לצאת את השיטות שבעיני ס"ת ולדברינו אפשר שיצא בזה קריאה בלשוה"ק, וכל זה הוא למי שחושש שאין הלכה כדברי המהרי"ט והרדב"ז (הנ"ל) ולשוה"ק משובש אינו לשוה"ק (עיין שו"ת חלקת יואב אה"ע-י"ז שיש מי שנסתפק האם הלכה כמהרי"ט או לא) וממילא בעיני לעיכובא לשוה"ק ממש. אולם לפי מה שנספק כיום כדבריהם ללא פקפוק (עיין אגרו"מ וחלקת יואב הנ"ל) שאף בשיבוש לשון חשיב שפיר לשוה"ק לכאורה אין הידור בקריאה זו יותר מזו.

והנה אין בדברינו לערער ח"ו על מה שכתבו פוסקי זמננו שלכתחילה כל אחד ישמע כמנהג אבותיו אלא שבאנו לעורר שבמקום שיש טרחא בדבר (כגון בהכנ"ס מרוחק וכי') אפשר שיש להקל אף לכתחילה לשמוע קריאה בנוסח שונה כיוון שיש לצרף את שיטות הראשונים שלא צריך ספר תורה וכ"ש שיש להקל לנשים שלדעת הרבה פוסקים פטורות מהשמיעה לשמוע בנוסח אחר אף לכתחילה. ושור"ד שכן כתב בספר שערי ימי הפורים שלא צריך להתאמץ לשמוע כמסורת אבותיו דוקא (ע"ש).

ועוד יש להעיר שלפי דברינו לכאורה אין טעם למנהג שהשתרש היום שקוראים פרשת זכור בכמה הברות בזה אחר זה (כל אחד כמנהגו), שהרי ממ"נ רוצים להחמיר ולשמוע לשוה"ק כתיקנה (דלא כמהרי"ט) הרי בין למנהג אשכנז ובין למנהג ספרד אין זו לשוה"ק כתיקנה כמו שכתבו הפוסקים, ואם אנו סומכים על המהרי"ט אזי בכל קריאה שהיא כבר יצאו ידי חובה וצ"ע מה הרווח בכך שיקראו שוב בהברה אחרת. וכעת ראיתי בהליכות שלמה (יח-ב) שכתב שאין לנהוג כן כיוון שאינו כבוד הציבור ואין טעם דבבר ומעולם לא שמענו שינהגו כן.

גדר זכירת עמלק

הרב יהודה פרלמוטר

כתב העירות דבש בדרוש א' בברכת ולמלשינים "גם ישים ללבו להתפלל על אבדן עמלק באמרו ומלכות זדון וכי ובה מקיים מ"ע זכור את אשר עשה לך עמלק וחובה עלינו לנטור לו איבה..." ע"ש.

ויל' דהרי המצוה לזכור היא דוקא בפה, דמצד שכחת הלב יש ל"ת "לא תשכח" כמ"ש בספרא הובא ברמב"ן סו"פ כי תצא, והרי המ"ב (תרפ"ה, טז) נשאר בצ"ע ע"ד המג"א דס"ל דמקיים מצות זכור כשקורים "יובא עמלק" בפורים, וטענתו מהרמב"ן דצריך לזכור בפה "כך עשה לנו הרשע ולכך נצטוונו למחות את שמו", וזה לא נזכר בפי' "יובא עמלק", ולפי"ז פשוט דבברכת ולמלשינים לא מקיים מ"ע דזכור, וצ"ע.

וצ"ל דמלבד המצוה כמאמרה, שיש לגדרים המעכבים, שמעינן שרצון השי"ת שנוכח כדי שנטור לו איבה. וזה ענף מצות זכור ועי' מג"א (סב), דהביא משעה"כ ומפע"ח, דכשאומר לשמך הגדול בברכת אה"ר יזכור מעשה עמלק שאין השם שלם ומשמע שמקיים בזה המ"ע וצריך לבאר כהנ"ל. אמנם בתו"כ ר"פ בחוקותי איתא זכור את אשר עשה לך עמלק שתהא שונה בפיך, ופי' הראב"ד שם וכן ה"ר"ש משאנ"ץ בפי' א' שתהא שונה הלכות מגילה ומשמע דמקיימים בהלכות מגילה את עיקר מצוות זכור וצ"ע.

הבנת המילים בפרשת זכור

הרב צבי רותן

במועדים וזמנים ח"ב (קסה) עורר בדבר המצוי דמבו בשו"ע סי' קצג שהשומע ברכה מחבירו אינו יוצא אלא אם מבין כל מילה, והיינו כדעת הפוסקים דבלשון הקודש נמי השומע ואין מבין פירוש המילים אינו יוצא (כ"כ התוס' והרא"ש בברכות דף מה:), וא"כ בפרשת זכור אף שיוצא מדין שומע כעונה וכמבו במשנ"ב תרפ"ה סק"ד מ"מ הרי במה שאין מבין פירוש המילות לא יצא, וכיון שיש כמה תיבות שלא מבינים כדוגמת "ויזנב בך כל הנחשלים אחריו" וכן "ולא ירא אלקים" שמבו ברש"י שלא קאי על ישראל אלא על עמלק שלא היה ירא אלקים, וכיון שנוהגים להזהר בכל תיבה א"כ צריך ללמוד הלשון להבין פירושה דבלא זה לא יצא.

ויש לדון בדברים א. מה שהביא שהשומע ברכה מחבירו אינו יוצא אם אינו מבין כל מילה ואין בזה דין שומע כעונה, הרי הטעם בזה הוא שכיון שאינו מבין הלשון לא נחשב כלשון לגביו ולכן ל"ש בזה שומע כעונה שהרי ל"ש השומע בלשון של העונה, אבל הכא באדם שמבין את הלשון שהרי מבין הפירוש של לא ירא אלקים אלא שאינו יודע על מי זה נאמר וכיו"ב בכה"ג הלשון נחשב לשון לגביו ושייך שפיר שומע כעונה.

ב. עוד יש לדון בכל מקום שנאמר מצות זכירה האם מעבב הכוונה, ומצינו בזה במשנ"ב כמה ראיות א. בסי' רע"א סק"ב שכתב דשייך לצאת ידי חובת קידוש בתפילה אף שזה בלא כוונה, ואף שילפינו שצריך להזכיר יציאת מצרים בקידוש מגז"ש הוא רק מדרבנן כדכתב שם הביאור"ל. ב. וכן מצינו בסי' ס' סק"ז דכתב שם שיוצא ידי קר"ש וקידוש אף בלא כוונה ורק בפסוק ראשון של קר"ש וברכת אבות של תפילה צריך כוונה ואף שיש מצוה של זכירת יצי"מ וכן לענין קידוש יש מצות זכור את יום השבת, אלא מוכח שלגבי המצות זכירה יוצא אף בלא כוונה לצאת, וא"כ שייך לומר שאף לענין פרשת זכור דכתיב זכור את אשר עשה לך עמלק כיון שקרא פסוק זה יצא ידי חובתו מה"ת אף שאין יודע פירוש המילות של כל הפרשה.

אמנם נראה דבפרשת זכור ודאי שצריך להבין פירוש המילות דהנה מצינו שנחלקו המג"א והמשנ"ב בסי' תרפ"ה דהמג"א כתב דאם שומע פרשת זכור יוצא עמלק יוצא בזה יד"ח כיון שזכור מעשה עמלק, אולם המשנ"ב (טז) חולק ע"ז כיון שכתוב בתורה זכור את אשר עשה לך וגו' אשר קרן בדרך ויזנב בך וגו' תמחה את זכר עמלק והכוונה שלא לשכוח מה שעשה לנו עמלק ונספר זה לבנינו ולדורותינו לומר להם כך עשה לנו הרשע ולכן נצטוונו למחות את שמו כמ"ש הרמב"ן בביאורו, וכל זה הרי לא נזכר בפרשת זכור ויבא עמלק, ע"כ. ויש לבאר המחלוקת בב' הבנות דבפשוטו כוונת המשנ"ב דבפרשה זו לא מוזכר מצות המחיה אלא נאמר סיפור הדבר מה שעשה עמלק ובה לא סגי בשביל קיום הזכירה דבעי שיזכור שלכך נצטוונו למחות את שמו.

עו"ל הבנה אחרת בדברי המשנ"ב דמה שאין יוצא בפרשת זכור עמלק הוא כיון שלא נזכר פרשה זו פרטי המעשה המעוררים שגאה מיוחדת לעמלק ורק בפ' זכור כתוב ואתה עיף ויגע, ויזנב בך כל הנחשלים, וזהו שכתב שצריך לספר לבנינו ולדורותינו כך עשה לנו המן הרשע ור"ל לספר רשעותו, ולשון הרמב"ם פ"ה ממלכים ה"ה: וכן מצות עשה לאבד זכר עמלק שנא' תמחה את זכר עמלק, ומצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו כדי לעורר איבתו שנא' זכור את אשר עשה לך עמלק. וזכרון שכן נראה דאם אין מבין פירוש המילות של אשר קרן, ויזנב בך וגו' א"כ חסר העיקר מפרשת זכור והרי זהו כל ההבדל בין פרשה זו לבין יבא עמלק ולכן צריך לדקדק ולהבין פירוש המילות, ונראה דאף להמג"א דנחלק וסובר ששייך לצאת בפרשת זכור עמלק אלא משום דמ"מ נזכר שם שרצה להלחם בישראל אבל בפרשת זכור אם אינו מבין פירוש המילות הרי לא הבין כלל שבא להלחם עם ישראל. ולכן ראוי לכל אחד לזיזה וללמוד היטב קודם הקריאה את פ"י המילות ובה יצא ידי חובתו.

טעמי קביעת הפרשיות

פר' זכור

רש"י מגילה כט. - בשבת הסמוכה לפורים, לסמוך מחיית עמלק למחיית המן. ר"ן (מגילה פ"ג ט): - דבעינן למקרי תמחה את זכר עמלק סמוך למיתתו של המן שיצא ממנו.

לבוש - לזכור מעשה עמלק ושצונו השי"ת למחות את זכרו, וקורין אותו בשבת שלפני פורים לסמכה למעשה המן שהיה מזרע עמלק.

פר' פרה

רש"י - להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיהן בטהרה.

לבוש - להתפלל לפניו ית' שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה.

פר' החודש

רש"י - ששם פרשת הפסח. [מדיני ההכנה לקרבן פסח].

ר"ן - משום ר"ח ניסן.

לבוש - כדי לקדש חודש ניסן... אבל אין זה עיקר הקידוש כי עיקר

הקידוש הוא בעת הראייה... ואין הקריאה הזאת אלא מדרבנן.

(פר' שקלים נת' בשעה"צ לק')

שער הציון

תקנת ד' פרשיות

דין ד' פרשיות נאמר במשנה במגילה פ"ד (כט), בשבת ר"ח אדר או לפני פרשת שקלים, בשניה זכור, בשלישית פרה אדומה, ברביעית החודש הזה לכם. וכל פרשה היא מטעם נפרד, עיי' רש"י (כדלק). אך מ"מ אין כאן ד' תקנות אלא הכל דין אחד, כדמשמע במגילה ו: בסדר פרשיות הוא דין בחדש אדר. וכן מבואר בכ"ט: בהו"א דגמי דשקלים פרה והחודש משום דשואלין ודורשין בהלכות המועד. [עיי' ביאור הגר"א סי' תכט דהוא דין כללי בהל' קרבנות כדמוכח מקריאת שקלים].

ועיי' בנין שלמה (ח"א נד) דפר' שקלים פרה והחודש נתקנו על הציבור משא"כ זכור שהוא חיוב על כ"א ואם אין לו ס"ת מחוייב לקרוא מהחומש.

כ' רעק"א בשו"ע תרפ"ה א' שאם שכחו לקרוא פר' שקלים מוציאים ס"ת וקוראים בברכה (וכ"פ המ"ב). אבל הברכ"י כ' שהוא קרוב להיות ברכה לבטלה דלא מצינו קריאה דחד גברא בס"ת. ומשמע דנח' אם תקנת ד' פרשיות היא דין בפנ"ע או חלק מקרה"ת של פרה"ש.

ועיי' עמק ברכה (עמ' מח) דכ' בדעת הרמב"ם דד' פרשיות אינה מצוה דרבנן בפנ"ע, אלא חלק מדין קרה"ת שסדרו לקוראם בחודש אדר, [ולפ"ז א"צ כוונה לצאת יד"ח].

בגמ' (ל): איכא מ"ד שהד' פרשיות אלו הן במקום קריאת פרשת השבוע, עיי"ש. וכי הטו"א דאע"פ שאין בהם כדי ז' קרואים, מ"מ מדלגין וקורין וחוזרין אותה פרשה לז' קרואים.

דין הקריאה

כ' השל"ה מגילה (ר"פ נמ"צ) - בארבע פרשיות צריך להיות אזני כל העם אל הש"צ בקרות הפרשה מס"ת שישמעו מפיו, ויש מהם שהוא מדאורייתא... עכ"פ על כולם חל החיוב מדרבנן לשמוע קריאתם בתורה, וחמיר יותר מקריאת הפרשיות של כל השנה שחיובן ג"כ בציבור... אבל באלו החיוב מוטל על כל ישראל לשומעם. (והביאו בקיצור הא"ר). והיינו דהוא דין על היחיד. ועיי' בזה בתשו"ת ח"ה נו, הל' חג בחג בביירות, שלמי תודה ד', שערי זבולון ש"ד פ"ב.

ועיי' יסו"ה שער יב פ"ג שבכל הפרשיות צריך לכוון לשמוע כל תיבה ותיבה מהבעל קורא ושלא יפנה מחשבתו לבטלה.

בלקט יושר (סוף דרש חנוכה) כ' על רבו התרוה"ד שנהג לקרוא את ד' פרשיות שמו"ת. ובאגר"מ או"ח ח"ג סי' מ פסק דא"צ כשם שכ' השו"ע רפה"ז שאין חיוב שמו"ת בפרשיות דיו"ט.

פרשת שקלים

במגילה כט: וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה קדמינן וקרינן באחד באדר כי היכי דליתו שקלים למקדש. וכי רש"י (במתני') להודיע שיביאו שקליהן באדר כדי שיקריבו באחד בניסן מתרומה חדשה.

ולפ"ז גם בזמן המקדש קראו פר' שקלים, והיא עיקר התקנה, וקריאתו בזה"ה היא **זכר לקריאה שהיתה בזמן המקדש**. ועיי' בשו"ת בנין שלמה (ח"א סי' נד) דמה דתנן בא' באדר משמיעין על השקלים, הוא עיי' קרה"ת בפר' שקלים. [ומש"כ רש"י במש" שבי"ד היו מכריזין, משום שהיו ב' הכרזות].

אך בחינוך (קה) מבואר דעיקר התקנה היא **זכר למקדש** שכ' בסוף מצות נתינת מחה"ש) ועכשיו בעוונותינו שאין לנו מקדש ולא שקלים, נהגו כל ישראל לזכר הדבר לקרות בביה"כ בכל שנה ושנה פרשה זו.

וכע"ז משמע במס' סופרים (פכ"א ד) באחד באדר משמיעין על השקלים... שהיה צפוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שיהיה המן עתיד לשקול על ישראל, לפיכך הקדים ואמר למשה שיהיו שקלי ישראל קודמין להמן. וצריכים ישראל לתת שקליהם לפני שבת זכור. וכי השבלי הלקט (קצג) דלכן קורין פרשת שקלים. [וכ"כ הא"ר זכר לאותן שקלים קורין פרשת שקלים]. ועיי' מהרש"א מגילה יג: דעצם הדין משמיעין הוא בשביל להקדים שקליהן, [כיון שנתינת השקלים היא אחרי פורים].

ומבואר דתקנת הקריאה מעיקרא היתה בגדר זכר למח"ה"ש, וכן מבואר בלבוש (והובא במ"ב) שכ' לזכרון מצות מחצית השקל.

עוד כ' הלבוש (בהמשך) היו משמיעים באדר הסמוך לו כדי שיביאו שקליהם בר"ח ניסן. **ואנו משלמין פרים שפתינו בקריאת הפרשה**. (והובא במ"ב). ומשמע דס"ל דהיו ב' תקנות הראשונה בזמן המקדש להשמיע על השקלים כדאי בגמ', והשניה משחרב ביהמ"ק, תקנו זכר למח"ה"ש [שמדיני זכר למקדש]

ולפ"ז אינו רק זכר לקריאה שהיתה בזמן המקדש אלא בעצם הקריאה יש קיום של נתינת השקלים עיי' האמירה. [ובמקרה"ק תמה ע"ז מד' רש"י הנ"ל שגם בזמן המקדש היו קוראים].

עלו בבידיו ג' **טעמים** בקריאת פר' שקלים: לרש"י משום הכרזה, [ובה"ז - זכר להכרזה]. לחינוך זכר למקדש, וכע"ז במס' סופרים זכר למצות מחצית השקל. ולד' הלבוש לקיים הבאת השקלים עיי' נשלמה פרים שפתינו.

ונפק"מ לגבי חיוב פחות מבין כ' לפי"ד החינוך והרע"ב (שקלים אג), שמצות נתינת שקלים רק מבין כ' (וכ"מ ברמ"א תרצ"א). עיי' בזה בבנין שלמה (ח"א נד), מקראי קדש סי' א [בהע"ז]. מועו"ז ח"ב צה.

קושיא

תנן בפאה פ"ה מ"ב שלקט שנתערב בגדיש א"א לתת לעני שבולת אחרת תחת שבולת הלקט שנתערבה, אלא א"כ מזכים לו את כל הגדיש, ולרבנן נחשב שזכה משום תקנ"ח שעשו שאינו זוכה כזוכה. וצ"ע מדוע הרי כל הסיבה שעושים כן משום דבלא זה הוי גזל (עיי ר"ש), ומאי שנא לקט מתרומה שנתערבה ונתבלה דאמרין שצריך להרים תרומה משום גזל השבט, ויכול לתת מה שרוצה, וביאר החזו"א (דמאי סי' א') שעושים חלוקה כמו שכופין לחלוקה בשותפין, ולא צריך קודם לזכות את כל הפירות.

הרב אברהם בר

הלומדים מוזמנים לשלוח את תשובותיהם בקצרה
לפקס 9740267 או למערכת

מלחמתה של תורה

בקושיית הרב רפאל מ. סופר (בגליון קל"א) אמאי צריך קרא דאין מעברים אלא אדר, והרי מן התורה אין מושג של שם החודש אדר, אלא חודש שנים עשר, וא"כ הלא ודאי כשמעברים יהיה חודש שלושה עשר.

כתב הרב משה הסגל דיש לבאר, חודש העיבור נועד לדחות את הזמנים דאורייתא שבחודשים שאחריו. ועיקרו לדחות את חודש ניסן הבא, לאכיב. אכן יש עוד זמן דאורייתא והוא ר"ה לאילנות, שיש בו נפק"מ לאיסור ערלה, ובשנה החמישית שרק אז מתחייב בתומ' ושיק' בו סבל ומיתה בידי שמים. והנה יש שתי אפשרויות. או שנמסר לנו בכלל שיעורין חציצין ומחיצין, שר"ה לאילנות הוא בחודש האחד עשר מניסן הקודם, גם בשנה מעוברת, או שנמסר לנו שהוא בחודש השני שלפני ניסן הבא. ואם כדרך הראשונה הרי חודש העיבור לא יהיה לפניו כדי שלא ידחה אותו, וישאר תמיד בחודש האחד עשר, ואם כדרך השנייה, ע"כ חודש העיבור ידחה אותו כמו את ניסן הבא, כדי להשאיר את ר"ה לאילנות תמיד חדשיים קודם פסח, והיה חודש העיבור לפניו. ומדרשא דקרא נלמד שר"ה לאילנות הוא כדרך הראשונה והשתא שפיר באורנו בספר מגיד הרקיע מה"ב ע"מ 448 ד"ה אולי, תלת מחלוקת בש' ובה' בזמן ר"ה לאילנות, במחלוקת אורך השנה בין שמואל ורב אדא. והוא רק כפי הדרך הראשונה. ונמצא שחודש העיבור יכול להיות השנים עשר או השלושה עשר, וזהו הדגמי במגילה (ו) דנה מתי לעשות את פורים אם בחודש ה"ב משום עזיזין או מצוה הבאה לידי, אם בחודש ה"ג כדי להסמיך גאולה ללאולה, ומאחר שחזינן שפורים הוא באדר הסמוך לניסן, סימן הוא שחז"ל בחרו לעשות את חודש העיבור בחודש ה"ב.

והרב א"ש, ו כתב בזה דהרב השואל קובע שחודש הנוסף הוא חודש ה"ג - ורבים כ' לא כן. עיין רש"י ר"ה י"ט: ד"ה כמה דאדר א' הוא חודש הנוסף וע"ע באריכות ס' מגיד הרקיע עמ' 143 - וכמו כן יכלו לעבר חודש שבט וזה נפק"מ לשנות גדלות "לאכורה" וכמו דקימ"ל דהרב מצוה באדר ב' מזה הטעם עיין מ"ב ס' נ"ה פ"קמה, בשם הלוש.

הרב אלקנה גלעזר הביא מתוס' הרא"ש בסנהדרין י"ב שהטעם דאין מעברין חודש אחר קודם תשרי, דבעינן שיהיה תשרי שביעי כדיכתיב בחודש השביעי באחד לחודש. ולכאור זה פלא כיון דבתורה לא כתיב תשרי כלל, ואה"נ כשיעברו קודם נעשה המועדות בחודש אלול שהוא השביעי. ומבואר כאן, דאף דאין שמות לחדשים בתורה, מכל מקום עיקר מהות כל חודש בפני עצמו היא מן התורה, ואף מה שכתוב בתורה השביעי, אין הכוונה שתלוי במספר, אלא כוונת התורה לחודש המסויים שהוא השביעי, ולהכי אם היו מעברין קודם תשרי לא היה מתקיים מקרא בחודש השביעי, דהחודש המסויים שהתורה דיברה עליו נעשה עתה שמיני. ובהכי א"ש קושיית המקשה.

והרב יצחק לוי כתב דהשואל כוון להקשות, שכיוון שברך כלל יש 12 חודשים בשנה, כל כרחך אם מוסיפים חודש הוא נוסף לאחריהם, שהרי מעתה יש 13 חודשים בשנה, וכשהתורה אומרת כגון שראש השנה הוא בחודש השביעי, ע"כ יש לנו לספור שבעה חודשים מתחילת השנה, ואיך יתכן לדחות את ראש השנה לחודש השמיני. והתשובה לכך היא שסדר ה13 חודשים עומדים על מקומם גם לאחר שחז"ל מוסיפים לשנה עוד חודש, כי הקב"ה נתן כח לחז"ל להוסיף חודש באמצע [כאילו שאין לו מספר], ולדחות את המשך מספור החודשים לאחריה. וכן מוכח באדר עצמו, שהרי החודש הנוסף אינו אדר שני אלא אדר הראשון וכמו שכתב רש"י (ר"ה י"ט: ד"ה כמה), ואילו היה אדר שני חודש הנוסף, לא היה שייך בו שום דין מדיני חודש אדר.

תשובות נוספות וכן תשובות לקושיא מגליון קל"ב יתפרסמו בקרוב בס"ד

נושאי הגליונות הבאים

- פקודי - ארבע פרשיות
- ויקרא - קרבן עולה
- צו - שמחת פורים
- שמיני - ביאת מקדש
- צו - שמחת פורים וביאורים במגילה

לקראת הרחבת הגליון באופן קבוע בס"ד המעוניינים להשתתף ולכתוב בקביעות יפנו לטל' 050-4122753 אחרי 11 בלילה

ד"ת מתאימים [עד 700 מילים]
אפשר להניח בצירוף שם מלא וטל'
בתיבות "עומקא דפרשה" שבפנת אוצה"ס
"בית יוסף" וח' שד"ח,
ובברכפלד ליד כיה"נ "בני הישיבות" שד' יחזקאל
או לשלוח בדוא"ר ל: gal200@neto.bezeqint.net
חומר יתקבל בכל שבוע עד יום שלישי בערב
[ד"ת בכת"י עד יום א']

אין המערכת אחראית להחזיר כתבים או דיסקים.
תגובות יתקבלו בציון שם מלא בלבד,
[בפרסום התגובה אפשר להשתמש בר"ת]

לתשומת לב!

ד"ת בדפים מתקבלים עד יום ראשון בלבד.
בדיסק ובמילי יש להעביר עד יום ג' בלילה.

למען עתיד ילדיך
תכנית "שמח תשמח"
ילידים עד גיל שנה.
הלוואת בפרסה של 200 תשלומים
לפרסום: הרב א. ארנרפרד 050-4150605

הכנה והרכנת ראש בפני האבא

מהתלום שהקב"ה שלם לכה בכסליו = דהיינו חנוכה עד היום הזה.
ע"פ קשה טובא למה הקב"ה כ"כ חינה עם הקמת המשכן עד תחילת החודש שבו נולד יצחק. בפרט שכבר פרע כמה דברים בחודש זה. כמו יצ"ם וזה היה גם באתו יום עצמו שנולד יצחק. ונתבשר אברהם על לידתו. ועוד יפרע בעז"ה.
ואולי אפ"ל שהקב"ה רצה להמחיש לנו בצורה הכי חזקה שכל המאמץ וכל המהירות וכל השראת השכינה החשובה לכל עם ישראל עד מאד, הכל שווה להתעבך כדי שנדע נאמנה שבלי "אשא עיני אל ההרים" ודרשו חז"ל "אל ההרים" בלי זכויות האבות. בלי חיבור ל"שאל אבין יגדרן זקיפין ואמרו לך" בלי צאי לך נבקעי האנן זה לא יזכר להשראת השכינה.
זה מה שהקב"ה רצה שנקלוט זה חזק בזמן המרובה שכולם מסתמא שאילו יום יום, נו, מתי? יש יזכר תאריך? עד שהגיע והתקרב ר"ח ניסן. ואז הקב"ה גילה שכונתו היתה לגמור השראת השכינה במעשה המשכן בזכות האבות הקדושים. וזה גם מה שהיה בגמ' בבבלי בית המקדש. ושלמה המלך אמר עשרים וארבע רגנות אבל השערים דבוקו זה בזה ולא נפתחו עד שהזכיר זכות דוד אביו. אז נפתחו השערים מיד. חיים אנו בתקופה שעליה נאמר חוצפא יסגא. ולדאבוננו הדברים יותר מדאי מוחשיים מול העיניים. הבה נרביץ ראשינו בפני האבות, והזקנים, ונלך בעצתם ובהדרכתם המלאה וטוב לנו בזה ובבא.

מושב ע"י:

ארגון "משובב נתיבות"
מרכז להצלה רוחנית

לקביעת חברותא 9141217
24 שעות ביממה

דרושים לחברותא

טלפון	שעה	מקום	נושא
052-7451481	9:30 - 10:15	עדיף שד"ח	גמ' נשים
0573127252	9:30 - 10:15	ביכ"נ עמל התורה מ"ח" 7	שיעור בני' (שופטים) פתוח
054-8424322	10 עד 11 בהתמדה	קמ"ח	מחפש שיעור בגמ' באנגלית סמ"כרבות, המיר יוסודי פסחים, באנגלית
054-7242912	לפני העבודה	נאות שמחה	חיים וחסד לרבינו פסחים גמ' רש"י
9740206	11:00 - 1:00	נאות שמחה	כתובות פ' ראשון, לבחור מצוין
052-7653584	9:00 - 11:30	זכרון משה	גמ' בהספד (לפחות נעמד)
054-9729402	בוקר וצ"ח אה"צ	כולל קול יעקב	גמ' (מכון לשל"ם)
057-3135605	11:00 - 12:00	זכרון משה	שיעור דף היומי
052-7167619	9:00-12:00 חוץ מיום ה'	אפשרות לדתות	שבת פ"ב ותחילת כירה
054-8440914	7:05	נתיבות המשפט 111	דף היומי
050-9444377		בית תפילה/משובב נתיבות	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
052-7684038	6:00 - 7:00	זכרון משה	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
052-7625466	6:00 - 7:00	ברכפלד	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
9760370		חפציבה, בבית	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
054-4737360	11:30-1:00 בשבוע	זכרון משה	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
052-7130901	10:00 - 12:30	זכרון משה	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
057-3114454		משך חכמה	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
9298517		יש מימין בוקר ויש אחר'צ	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
050-4111403		ברכפלד	גמ' עדיף ברכות, רש"י ותוס'
052-7620812	7:00-4:00 חלקי	אוהל מנחם/קמח עד המרכז	הלכות שבת
054-8424322	4:00 - 5:30	קמ"ח	הלכה י"ד
057-3101491	4:00 - 5:30	בבית	דף היומי
9340105		זכרון משה	דף היומי
9790821		כולל עמרת שלמה	גמ' חולין - עמוד ליום
052-7324862	3:00 - 5:00	גרין פארק	טוש"ע שהיה והטמנה
054-8415403	4:00 - 5:00	קרית ספר	מגילה
052-7665106	5:00 - 7:00	ברכפלד	דף היומי
050-4110312		נבעה דרומית	דף היומי
052-7110851		נבעה דרומית	דף היומי
9298192		נבעה דרומית	דף היומי
050-4111403		ברכפלד	קירוב - יהודי שעובד כאן
03-6744038		נאות הפסגה	הלכות שבת
054-9761746		נאות הפסגה	מחפש שיעור דף היומי
052-7679695	9:00-11:30 מתוך	חצי שעה מתוך	הלכות מקואות
9799833	10:45 - 9:15	חצי שעה מתוך	מ"ב הלכות שבת
052-7631465	9:15 - 10:15	חצי שעה מתוך	מ"ב דרשו
052-7632205	9:15 - 10:15	חצי שעה מתוך	איסור והיתר
052-7614024	9:15 - 10:15	חצי שעה מתוך	מתקיים שיעור במס' יומא
054-8407350	9:00 - 10:00	חצי שעה מתוך	דף היומי
6374394	9:00 - 10:00	חצי שעה מתוך	הלכה / מוסר
9285124	9:00 - 10:00	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
054-8403599	9:30 - 10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
052-8952613	9:00 - 11:00	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
050-4171130	9:30 - 10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
054-8462669	9:00 - 10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
057-3129704	8:30-10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
050-4134050	7:45 - 9:00	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
050-2553310	9:00 - 10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
050-4106417	9:00 - 10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
057-3166988	8:30-10:30	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
054-8424663	11:00	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
052-7136602	7:00	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
9740767	7:45 - 8:45	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
052-7526975	7:45 - 8:45	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות
052-7617912	7:45 - 8:45	חצי שעה מתוך	גמ' עדיף ברכות

תקור

אחר"ע

ערב

פחות שש"ע

ברגע אחרון!! לפני שיהיה מאוחר

ארגון משובב נתיבות
מרכז להצלה רוחנית

057-3133330 057-3102044/8/9 057-3140000

עשה תרומתך קבע

תרמים לעניי העיר ורואים ישועות

